

postmottak@kd.dep.no

Endring av modell for styring og ledelse i universitets- og høyskoleloven

Hørings svar fra Utdanningsforbundet

Vi viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet datert 26.6 2015 og beklager den urimelig korte svarfristen departementet har satt i denne prinsipielt viktige hørings saken om endring av modell for styring og ledelse i universitets- og høyskoleloven.

Valgt rektor vs ansatt rektor

Utdanningsforbundet støtter ikke departementets forslag om å endre universitets- og høyskoleloven slik at ordningen med *ansatt* rektor blir hovedmodellen og muligheten for å *velge* rektor et alternativ som styret kan vedta med simpelt flertall. Etter vårt skjønn forsvarer ikke argumentene og vurderingene som framkommer av høringsbrevet en endring av dagens lovgivning på dette punktet.

Modellen med *ansatt* rektor medfører at styreleder utpekes av departementet blant de eksterne styremedlemmene mens rektor blir styrets sekretær.

Ordningen med *valgt* rektor – enten dette er hovedmodellen som i dag eller en alternativ ordning slik departementet foreslår – innebærer at rektor er styrets leder og at det skal være en administrerende direktør ved institusjonen som også er sekretær for styret.

Vi mener – slik vi også uttalte gjennom vår hovedorganisasjon Unio da St.m. 18 var på høring i april – at ordningen med valg av rektor og rektor som styrets leder bør opprettholdes som hovedmodell. Denne modellen respekterer en demokratisk tradisjon som har solid forankring i universitets – og høyskolesystemet. Samtidig åpner også dagens lovgivning for at institusjonene kan vedta en ordning med tilsatt rektor. Dermed er institusjonenes mulighet for å velge ulike løsninger godt ivaretatt i gjeldende rett.

Utdanningsforbundets standpunkt medfører at vi også går inn for at dagens ordning med valgt rektor og tilsatt administrerende direktør opprettholdes. En god arbeids- og ansvarsfordeling mellom rektor og administrerende direktør er ivaretatt i dagens lovgivning som mellom annet fastslår at den valgte rektoren skal være styrets leder og at universitetsdirektøren er styrets sekretær og forbereder styresakene.

Vi er selvsagt helt enige med departementet i deres vurderinger når de skriver at det er avgjørende at ledelsen ved universitets- og høyskoler innehar høy kompetanse og stor legitimitet både innad og utad. Men vi kan ikke se at det finns belegg for at kombinasjonen ansatt rektor/valgt styreleder skulle ha høyere kompetanse eller større legitimitet enn kombinasjonen valgt rektor /administrerende direktør. Som kjent fastslår dagens lov at både institusjonens ansatte OG eksterne kandidater er valgbare som rektor.

For å belyse og understreke verdien av de åpne prosessene som ligger bak ordningen med valgt ledelse velger vi å sitere professor Jostein Gripsrud :

«Poenget med valgt ledelse er at en slik ordning bidrar vesentlig til å få universitetssamfunnets medlemmer til å reflektere over meningen med arbeidet de utfører. Denne refleksjonen foregår primært i universitetenes egne offentligheter og deres ulike arenaer. Den er en sentral del av en kultur som fremmer den (selv)kritiske, uavhengige tenkningen universitetene må kjennetegnes av for å fungere som sådanne. Slik blir de også samfunnsmessig sentrale bærere av grunnleggende liberal-demokratiske idealer.»

Til ny § 10.2. Unntak

Utdanningsforbundet støtter heller ikke departementets forslag om at valg av en annen modell enn hovedmodellen kan skje ved simpelt flertall i styret. Vi mener at valg av en annen ordning enn den som fastsettes i loven som hovedmodell er av så stor prinsipiell betydning for virksomheten, at det må skje med kvalifisert flertall (2/3 av styrets stemmer) slik loven fastsetter det i dag. Dette er selvsagt helt uavhengig av hvilken modell som blir lovens hovedordning.

Oppnevning av eksterne styremedlemmer

Utdanningsforbundet støtter forslaget om at departementet skal oppnevne eksterne styremedlemmer for statlige høyskoler på samme måte som for universiteter og vitenskapelige høyskoler.

Numerisk varaliste

Vi støtter også forslaget om å endre varaordningen slik at det opprettes en numerisk varaliste i stedet for dagens ordning med personlig vara. Dette vil bidra til at varamedlemmene vil få mer kontinuitet i sitt arbeid og bedre kan ivareta styrearbeidet.

Fastsetting av styrets godtgjørelse

Utdanningsforbundet støtter forslaget om at departementet fastsetter styregodtgjøring etter forslag fra institusjonene.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Ryssevik
Seksjonsleder

Karin Elizabeth Torp
Seniorrådgiver